

Stručni rad

UDK 1:929Perović M. A.

Aleksandar RADOMAN (Podgorica)

Fakultet za crnogorski jezik i književnost – Cetinje

aleksandar.radoman@fcjk.me

**IN MEMORIAM:
MILENKO A. PEROVIĆ**

(1950–2023)

U Novom Sadu je 26. 12. 2023. godine preminuo Milenko A. Perović, univerzitetski profesor filozofije, predsjednik Crnogorskoga PEN centra, predsjednik UO Fakulteta za crnogorski jezik i književnost, redovni član Dukljanske akademije nauka i umjetnosti, ugledni intelektualac koji je posvećeno radio na društvenoj emancipaciji Crne Gore.

Milenko A. Perović rođen je u 14. 11. 1950. godine Vrbasu u crnogorskoj kolonističkoj porodici. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Vrbasu. Diplomirao je na studijama filozofije u Beogradu 1974. godine. Doktorsku disertaciju iz filozofije pod naslovom *Vrijednosni sistem i moralna svijest malograđanstva* – pod mentorstvom Milana Kangrge – odbranio je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1984. godine. Od 1987. godine radio je kao profesor filozofskih predmeta (Etika, Filozofija njemačkog idealizma, Praktička filozofija, Antička filozofija, Filozofija politike, Filozofija prava i Filozofija ekonomije) na Odsjeku za filozofiju Filozofskog fakulteta u Novom Sadu. Osnovao je

Studijsku grupu za filozofiju i Katedru, a potom i Odsjek za filozofiju na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu 1988. godine. Utemeljio je magistarske i doktorske studije filozofije na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu. Suosnivač je filozofskog časopisa *Arhe* koji izlazi na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu od 2004. godine. Suosnivač je Bioetičkog društva Srbije (2008). Bio je predsjednik Ekspertske komisije za standardizaciju crnogorskog jezika koja je 2009–2010. godine objavila *Pravopis crnogorskoga jezika* i *Gramatiku crnogorskoga jezika*. Jedan je od utemeljitelja Instituta za crnogorski jezik i književnost u Podgorici i Fakulteta za crnogorski jezik i književnost na Cetinju. Bio je redovni član Dukljanske akademije nauka i umjetnosti. Bio je predsjednik Crnogorskog PEN centra od 2020. godine. Objavio je oko sto pedeset filozofskih članaka, preko sedam stotina kolumnističkih članaka i 23 knjige.

U društvenom životu Crne Gore prof. Perović bio je prisutan još od devedesetih godina prošloga vijeka, no jedan od najkrupnijih poslova koje je u tome domenu vodio vezan je za standardizaciju crnogorskoga jezika. Kao predsjednik Ekspertske komisije za standardizaciju crnogorskoga jezika od 2009. godine rukovodio je procesom standardizacije crnogorskoga jezika. Za kratko vrijeme ta je komisija uradila istorijski važan posao, finalizujući prve oficijelne priručnike crnogorskoga jezika. Prvo je, na osnovu predloška koji je pripremio Adnan Čirgić, publikovan *Pravopis crnogorskoga jezika* 2009. godine, a potom i *Gramatika crnogorskoga jezika* koju su izradili Adnan Čirgić, Josip Silić i Ivo Pranjković 2010. godine. Kad se prihvatio delikatnoga posla dovršetka onoga što nije uspio oposliti prethodno formirani Savjet za standardizaciju, profesor Perović je već bio redovni profesor univerziteta s 13 objavljenih knjiga, osnivač katedre za filozofiju u Novom Sadu, neko ko se svojoj struci u potpunosti odužio. Odlukom da uđe u jedno novo i neizvjesno polje pokazao je ne samo hrabrost i viziju već i punu odgovornost pred istorijskim zadatkom standardizacije crnogorskoga jezika.

Svoj golemi naučni autoritet i za crnogorske prilike rijetki dar za uspješnu organizaciju timskoga rada založio je prof. Perović i u institucionalno utemeljenje montenegristike, što kao jedan od inicijatora formiranja Instituta za crnogorski jezik i književnost, a docnije i Fakulteta za crnogorski jezik i književnost, što kao predsjednik Upravnoga odbora, prvo Instituta, a potom i Fakulteta. U ambijentu improvizatorske prosvjetne i naučne politike kakav je decenijama vladao u Crnoj Gori, Institut/Fakultet je djelovao kao incident, ustanova koju je od početka krasila jasna vizija i misija utemeljenja i razvoja savremene montenegristike. Znatne su zasluge za takav njen rad pripadale upravo prof. Peroviću, koji je svoje bogato naučno i obrazovno iskustvo, s gotovo očinskom skrbi, dijelio s mlađom generacijom montenegrista, a svoj

autoritet nesebično koristio da ustanovu zaštiti od svakovrsnih udara spolja. Kad se prije četiri godine nanovo otvorila Pandorina kutija, a Crna Gora počela kliziti u otvoreni fašizam, Perović se prihvatio još jednoga važnog zadatka – obnove Crnogorskoga PEN centra, kao ustanove koja je članica najprestižnije međunarodne asocijacije pisaca i esejista. Crnogorski PEN centar je u periodu dok je na njegovu čelu bio prof. Perović postao važna uporišna tačka otpora klerikalizaciji i fašizaciji društva, ali i važna karika komunikacije sa svijetom zahvaljujući kojoj su svjedočanstva o progonima pisaca, novinara i intelektualaca koji kritikuju režim te atacima na sekularni i multikulturni karakter Crne Gore dospjela na brojne relevantne međunarodne adrese.

Da umjesto svetosavskih predikaonica na crnogorskome državnom univerzitetu danas imamo valjane katedre društvenih nauka, Perovićeve naučne monografije bile bi ključna literatura studijskoga programa za filozofiju a njegovi eseji nezaobilazno štivo na katedrama za istoriju, sociologiju i kulturnu antropologiju. Da umjesto Rektorovog Instituta za napredne studije Crna Gora ima Institut društvenih nauka, čije je osnivanje svojevremeno inicirao upravo prof. Perović, brojni eseji prof. Milenka Perovića mogli bi poslužiti kao sinopsis za izradu serioznih naučnih projekata ili osnova za izradu doktorskih disertacija.

Crna je Gora imala vazdašnju nesreću pomanjkanja institucija i osmišljene naučne, kulturne i nacionalne politike. Baš kao što je istovremeno imala i sreću da ima ljude čiji su intelektualni obzori uspijevali nadići skućene granice improvizatorskog bavljenja naukom i kulturom, ljude, dakle, koji su svojom vizijom i predanim radom nadomještali odsustvo ustanova bivajući sami institucije. Jedan od njih bio je i prof. Milenko Perović, čiji su rezultati ostvareni u prostoru društvenih i humanističkih nauka te u domenu društvenoga aktivizma uvjerljiva zaloga da će se, kad prebrodimo ove najnovije Scile i Haribde, crnogorsko društvo moći nanovo izgraditi na valjanim temeljima čije su koordinate iscertane knjigama prof. Perovića.

Profesor Milenko Perović bio je vodeća ličnost u domenu društvenih i humanističkih nauka u Crnoj Gori, ali i intelektualna savjest ovoga društva.

Djelo Milenka Perovića u temeljima je Fakulteta za crnogorski jezik i književnost i služi kao putokaz kako treba hoditi naučnim stazama, ali i kao podsećanje kako časno, mudro i bastašno braniti crnogorski identitet i temeljne vrijednosti crnogorskoga društva.

Neka mu je vječna slava i hvala!